

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง ความรู้และพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา เพื่อ

1. ศึกษาระดับความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นปีที่ 3 ในเขตอำเภอเชียงของ
2. ศึกษาพฤติกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นชั้นปีที่ 3 ในเขตอำเภอเชียงของ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ คือ นักเรียนโรงเรียนเชียงของวิทยาคม โรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม และโรงเรียนบุญเรืองวิทยาคม ปีการศึกษา 2546 จำนวนทั้งสิ้น 167 คน โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในศึกษา คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ (r)

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

นักเรียน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้มีจำนวนเพศหญิงมากกว่าเพศชาย กล่าวคือ ร้อยละ 60.5 และร้อยละ 39.5 ตามลำดับ โดยนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียนเชียงของวิทยาคม คิดเป็นร้อยละ 50.9 ของนักเรียนทั้งหมด เนื่องจากโรงเรียนเชียงของวิทยาคมมีนักเรียนและกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด รองลงมาอยู่ในโรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม ร้อยละ 34.7 และอยู่ในโรงเรียนบุญเรืองวิทยาคม ร้อยละ 14.4 เมื่อจำแนกตามโรงเรียนพบว่า โรงเรียนเชียงของวิทยาคม เพศหญิงมีสัดส่วนมากกว่าเพศชายเล็กน้อยร้อยละ 56.5 และนักเรียนชายร้อยละ 43.5 ส่วนโรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคมมีนักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายร้อยละ 62.1 และนักเรียนชายร้อยละ 37.9 ส่วนโรงเรียนบุญเรืองวิทยาคม มีนักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 70.8 และนักเรียนชายร้อยละ 29.2

5.1.2 ระดับความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น นักเรียนส่วนใหญ่ตอบคำถามเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ได้ถูกต้อง จากผลของแบบ

สอบถามรวมทุกโรงเรียนพบว่าข้อที่นักเรียนตอบถูกเป็นเรื่องเกี่ยวกับ ทรัพยากรป่าไม้มีบทบาทสำคัญในระบบนิเวศเพราะป่าไม้ทำหน้าที่เป็นผู้ผลิต และทำให้เกิดสมดุลต่อระบบนิเวศ คิดเป็นร้อยละ 99.2 และ การกำหนดให้ป่าเป็นอุทยานแห่งชาติ ถือว่าเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ร้อยละ 99.2 และสำหรับข้อที่นักเรียนตอบผิดมากที่สุดเป็นเรื่อง การปลูกต้นไม้เพิ่มขึ้นเท่านั้นเป็นวิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ร้อยละ 61.1 และรองลงมา ทรัพยากรป่าไม้ มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในด้านการนำมาเป็นปัจจัยสี่เท่านั้น ร้อยละ 55.1 ตามลำดับ (ดังรายละเอียดในตารางที่ 3)

ค่าเฉลี่ยและระดับความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศชาย เพศหญิงของแต่ละโรงเรียน พบว่านักเรียนเพศชายทั้งหมดมีความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ปานกลางถึงค่อนข้างสูงจากผลคะแนนรวมค่าเฉลี่ยเท่ากับ 37 โดยโรงเรียนบุญเรืองวิทยาคมมีค่าเฉลี่ยความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ระดับสูง เท่ากับ 39 รองลงมาเพศชายของโรงเรียนเชียงของวิทยาคมค่าเฉลี่ยความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 37 มีความรู้ระดับปานกลาง และโรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคมค่าเฉลี่ยความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 36 ระดับปานกลาง ส่วนนักเรียนเพศหญิงทั้งหมดมีความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้สูงจากผลคะแนนรวมค่าเฉลี่ยเท่ากับ 39 โดยโรงเรียนเชียงของวิทยาคมมีค่าเฉลี่ยความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ระดับสูง เท่ากับ 40 รองลงมาเพศหญิงของโรงเรียนบุญเรืองวิทยาคมค่าเฉลี่ยความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 39 มีความรู้ระดับสูงเช่นกัน และโรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคมค่าเฉลี่ยความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 36 อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของโรงเรียนรวมจำแนกตามเพศ พบว่าเพศหญิงมีความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากกว่าเพศชาย เพศชายมีค่าเฉลี่ยของความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เท่ากับ 37 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเพศหญิง มีค่าเฉลี่ยของความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 39 อยู่ในระดับสูง ซึ่งมีค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญและทางสถิติ ($t = -2.64, P = 0.009$)

สำหรับค่าเฉลี่ยและระดับความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียน พบว่านักเรียนทั้งหมดมีความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้สูงจากผลคะแนนรวมค่าเฉลี่ยเท่ากับ 38 โรงเรียนเชียงของวิทยาคมมีค่าเฉลี่ยความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ระดับสูง เท่ากับ โรงเรียนบุญเรืองวิทยาคมค่าเฉลี่ยความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 39 และโรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคมค่าเฉลี่ยความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 37 อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การสอดแทรกความรู้ให้แก่ นักเรียนและสภาพแวดล้อม และความสนใจในด้านสิ่งแวดล้อมของตัวนักเรียนเอง

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ระหว่างโรงเรียน โดยโรงเรียนเชิงของวิทยาคม กับ โรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม พบว่า โรงเรียนเชิงของวิทยาคมมีค่าเฉลี่ยของความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 39 อยู่ในระดับสูง ส่วนนักเรียนโรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม มีค่าเฉลี่ยของความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 37 อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญและทางสถิติ ($t = 2.96, P = 0.004$) แสดงให้เห็นว่า นักเรียนโรงเรียนเชิงของวิทยาคม มีความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากกว่านักเรียนโรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม และระหว่างโรงเรียนเชิงของวิทยาคม กับ โรงเรียนบุญเรืองวิทยาคม พบว่า โรงเรียนเชิงของวิทยาคมมีค่าเฉลี่ยของความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 39 ส่วนนักเรียนโรงเรียนบุญเรืองวิทยาคม มีค่าเฉลี่ยของความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 39 ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญและสถิติ ($t = -0.46, P = 0.642$) แสดงให้เห็นว่า นักเรียนโรงเรียนบุญเรืองวิทยาคม มีความรู้ในการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เทียบเท่ากับนักเรียนโรงเรียนเชิงของวิทยาคม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับที่การสอดแทรกความรู้ให้แก่ นักเรียน และระหว่าง โรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม กับ โรงเรียนบุญเรืองวิทยาคม พบว่า โรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคมมีค่าเฉลี่ยของความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 37 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนักเรียนโรงเรียนบุญเรืองวิทยาคม มีค่าเฉลี่ยของความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 39 อยู่ในระดับสูง ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญและทางสถิติ ($t = -2.55, P = 0.013$) แสดงให้เห็นว่า นักเรียนโรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม มีความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ น้อยกว่านักเรียนโรงเรียนบุญเรืองวิทยาคม ทั้งนี้เนื่องจากการสอดแทรกความรู้ให้แก่ นักเรียนและสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จำแนกตามเพศของกลุ่มตัวอย่างของแต่ละโรงเรียน พบว่า โรงเรียนเชิงของวิทยาคม เพศชาย มีค่าเฉลี่ยของความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 37 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเพศหญิง มีค่าเฉลี่ยของความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 40 อยู่ในระดับสูง ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญและทางสถิติ ($t = -2.93, P = 0.004$) แสดงให้เห็นว่า เพศชายในโรงเรียนเชิงของวิทยาคม มีความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้น้อยกว่าเพศหญิง และโรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม พบว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิงนักเรียนโรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม มีค่าเฉลี่ยมีค่าเฉลี่ยของความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ อยู่ในระดับปานกลาง เพศชายมีค่าเฉลี่ยของความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 36 ส่วนเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยมีค่าเฉลี่ยของความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 36 ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญและทางสถิติ ($t = -0.93, P = 0.354$) แสดงให้เห็นว่า นักเรียนชาย และหญิงในโรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม มีความรู้ในการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เทียบเท่ากัน โดยผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าทั้งนักเรียนชาย หญิง มีการซักถามในห้องเรียนตลอดเวลา ส่วนโรงเรียนบุญ

เรื่องวิทยาคม พบว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิงนักเรียน โรงเรียนบุญเรืองวิทยาคม มีค่าเฉลี่ยของความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อยู่ในระดับสูง เพศชายมีค่าเฉลี่ยของความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 39 ส่วนเพศหญิง มีค่าเฉลี่ยของความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 39 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญและทางสถิติ ($t = -.32, P = 0.753$) แสดงให้เห็นว่า นักเรียนชาย และหญิงในโรงเรียนบุญเรืองวิทยาคม มีความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ไม่แตกต่างกันเนื่องจากทางโรงเรียนได้สอดแทรกความรู้ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของชุมชนทำให้ทั้งเพศชายและเพศหญิงเกิดความรู้ ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

5.1.3 พฤติกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จากการสังเกตและผลที่ได้จากแบบสอบถามโดยรวม ในเรื่องของพฤติกรรมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เมื่อพิจารณาจากร้อยละของพฤติกรรมที่เป็นประจำทุกวัน เพราะโดยภาพรวมส่วนใหญ่จะเป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับ ปลูกต้นไม้ใหม่เพื่อทดแทนต้นไม้ที่เผาโค่นมาทำฟืน โดยคิดเป็นร้อยละ 56.9 รองลงมา คือ การซื้อต้นไม้มาปลูกให้สวยงามภายในบ้าน คิดเป็นร้อยละ 52.1 และ เข้าป่าโดยตัดต้นไม้ นำทางเพื่อเดินทางสะดวก คิดเป็นร้อยละ 47.3 พฤติกรรมดังกล่าวในสองข้อแรก เป็นข้อที่กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติเป็นประจำ แสดงให้เห็นว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ แต่มีเพียงบางส่วนที่ไม่สนใจการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ค่าเฉลี่ยและระดับพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศชาย เพศหญิงของแต่ละโรงเรียน พบว่า นักเรียนเพศชายทั้ง 3 โรงเรียน มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้รวมเท่ากับ 115 อยู่ในระดับปานกลาง โรงเรียนบุญเรืองวิทยาคมมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 118 อยู่ในระดับปานกลางรองลงมาเพศชายของโรงเรียนเชียงของวิทยาคมค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 114 อยู่ในระดับปานกลางและ โรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคมค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 113 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนักเรียนเพศหญิงทั้ง 3 โรงเรียน พบว่ามีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้รวมเท่ากับ 117 อยู่ในระดับปานกลาง โรงเรียนเชียงของวิทยาคมมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เท่ากับ 123 อยู่ในระดับปานกลางรองลงมาเป็นเพศหญิงของโรงเรียนบุญเรืองวิทยาคมค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 117 อยู่ในระดับปานกลางและ โรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคมค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 112 อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของโรงเรียนรวมจำแนกตามเพศ พบว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อยู่ในระดับปานกลาง เพศชายมีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 114 ส่วนเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 118 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญและทางสถิติ ($t = -1.84, P = 0.67$)

สำหรับค่าเฉลี่ยและระดับพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียน พบว่านักเรียนทั้ง 3 โรงเรียน มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้รวมเท่ากับ 116 อยู่ในระดับปานกลาง โรงเรียนเชียงของวิทยาคมมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 119 รองลงมาโรงเรียนบุญเรืองวิทยาคมค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 117 และโรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคมค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 112

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ระหว่างโรงเรียน โดยโรงเรียนเชียงของวิทยาคม กับ โรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม พบว่า นักเรียนโรงเรียนเชียงของวิทยาคม และโรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อยู่ในระดับปานกลาง โรงเรียนเชียงของวิทยาคมมีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 119 ส่วนนักเรียนโรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 112 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญและทางสถิติ ($t = 0.23, P = 0.820$) แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนเชียงของวิทยาคมและโรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม มีพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ไม่แตกต่างกัน และ โรงเรียนเชียงของ กับ บุญเรืองวิทยาคม พบว่า นักเรียนโรงเรียนเชียงของวิทยาคม และโรงเรียนบุญเรืองวิทยาคม มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อยู่ในระดับปานกลาง โรงเรียนเชียงของวิทยาคมมีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 119 ส่วนนักเรียนโรงเรียนบุญเรืองวิทยาคม มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 117 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญและทางสถิติ ($t = -0.60, P = 0.574$) ส่วน โรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม กับ โรงเรียนบุญเรืองวิทยาคม พบว่า นักเรียนโรงเรียนบุญเรืองวิทยาคม และโรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคมมีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนโรงเรียนบุญเรืองวิทยาคมมีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 117 ส่วนนักเรียนโรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 112 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญและทางสถิติ ($t = -1.33, P = 0.158$)

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จำแนกตามเพศของกลุ่มตัวอย่างของแต่ละโรงเรียน พบว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิงนักเรียนโรงเรียนเชียงของวิทยาคม มีค่า

เฉลี่ยของพฤติกรรมการณ์การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในระดับปานกลาง เพศชายมีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการณ์การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 107 ส่วนเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการณ์การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 115 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญและทางสถิติ ($t = -2.90$, $P = 0.82$) ส่วนโรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม พบว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิงนักเรียนโรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการณ์การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อยู่ในระดับปานกลาง เพศชายมีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการณ์การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 106 ส่วนเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการณ์การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้กับ 106 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญและทางสถิติ ($t = 0.48$, $P = 0.656$) และ โรงเรียนบุญเรืองวิทยาคม พบว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิงนักเรียนโรงเรียนบุญเรืองวิทยาคม มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการณ์การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อยู่ในระดับปานกลาง จากคะแนนเต็มรวม 168 คะแนน เพศชายมีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการณ์การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 111 ส่วนเพศหญิง มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการณ์การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เท่ากับ 110 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญและทางสถิติ ($t = 0.189$, $P = 0.852$) แสดงให้เห็นว่า นักเรียนชาย และหญิง ในโรงเรียนบุญเรืองวิทยาคม มีพฤติกรรมการณ์การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ที่เหมือนกัน เพราะการใช้ชีวิตประจำวันและสิ่งแวดล้อมในชุมชนจะมีลักษณะอย่างเดียวกัน

5.1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมการณ์การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างความรู้กับพฤติกรรมการณ์การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.00 น้อยกว่าค่า α ที่กำหนดไว้ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (ดังรายละเอียดในตารางที่ 24) แสดงให้เห็นว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 ของอำเภอเชียงของมีความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในระดับสูง 38 คะแนน จากคะแนนเต็มรวม 44 คะแนน แต่พฤติกรรมการณ์การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ที่แสดงออกมาในระดับปานกลาง 116 จากคะแนนเต็มรวม 168 คะแนน แม้ว่านักเรียนมีความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในระดับสูงแต่ในความเป็นจริง ยังมีความจำเป็นต้องมีการนำทรัพยากรป่าไม้มาใช้ในชีวิตประจำวัน จึงไม่ทำให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมการณ์การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในระดับปานกลาง

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง ความรู้และพฤติกรรมการณ์การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 ในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย พบว่า ความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ นักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นั้น มีความรู้ที่อยู่ในระดับ

สูง ส่วนใหญ่แล้วจะมีความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้มีบทบาทสำคัญในระบบนิเวศ เพราะป่าไม้ทำหน้าที่เป็นผู้ผลิต และทำให้เกิดสมดุลต่อระบบนิเวศ ซึ่งก็นับได้ว่านักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับ ระบบนิเวศที่ตื้นนั้นจะต้องมีองค์ประกอบหลักก็คือ ป่าไม้ ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นผู้ผลิตทำให้เกิดความสมดุลแก่ระบบนิเวศของป่าได้เป็นอย่างดี และในบริเวณบ้านของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจะมีการปลูกต้นไม้เอาไว้ เช่น การปลูกไม้ผล ต้นมะม่วง ขนุน และการปลูกต้นไม้ประเภทอื่น ๆ ตามที่ตนเองเห็นว่าสมควรและที่จะสามารถปลูกได้ ส่วนเรื่องการกำหนดให้ป่าเป็นอุทยานแห่งชาติถือว่าเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ นักเรียนกลุ่มตัวอย่างตอบคำถามได้ถูกมาก แสดงว่านักเรียนได้รับความรู้จากการสอดแทรกในบทเรียนในวิชาสิ่งแวดล้อม คือถ้ามีการออกกฎหมายกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติ คนจะรักษาและจะสามารถอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งตอนนี้ภายในชุมชนที่นักเรียนกลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ทรัพยากรป่าไม้เริ่มหายไประยะหนึ่ง ทำให้นักเรียนคิดว่านี่เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะสามารถอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้ ดังที่ ธวัชชัย ชัยจิระฉายกุล (2547: 45) ได้สรุปว่า ความรู้ หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นถึงความจำเป็นการระลึกได้ที่มีต่อความคิด วัตถุและปรากฏการณ์ต่างๆ เป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่ายๆ ที่มีความอิสระต่อกันไปจนถึงความจำในสิ่งที่ยุ่งยากซับซ้อนและมีความสัมพันธ์ต่อกัน ส่วนในคำตอบที่นักเรียนส่วนมากตอบผิดนั้น โดยรวมแล้วอาจเป็นเพราะการที่นักเรียนยังไม่มี ความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้มากเท่าที่ควร รวมถึง วิธีการอนุรักษ์ ประโยชน์ของทรัพยากรป่าไม้ นี่เป็นการบ่งชี้ได้ว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสนใจและไม่เข้าใจในเรื่องที่ครูได้สอน เช่น การปลูกต้นไม้เพิ่มขึ้นเท่านั้นเป็นวิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ที่แท้จริงแล้วยังมีอีกหลายวิธีในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เช่น การไม่ตัดต้นไม้ การรักษาดูแลต้นไม้ หรือเรื่องทรัพยากรป่าไม้มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในด้านการนำมาเป็นปัจจัยสี่เท่านั้น แต่ที่แท้จริงแล้ว ทรัพยากรป่าไม้มีอิทธิพลทางอ้อมต่อ สภาพภูมิอากาศ ดิน น้ำ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งการเป็นอาหารสัตว์ ซึ่งเป็นผลหรือมีอิทธิพลต่อมนุษย์ด้วยเช่นกัน

ลักษณะพฤติกรรมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ของกลุ่มตัวอย่างจากทั้ง 3 โรงเรียน มีพฤติกรรมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในระดับปานกลาง โดยภาพรวมส่วนใหญ่จะเป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับ ปลูกต้นไม้ใหม่เพื่อทดแทนต้นไม้ที่เผาโค่นมาทำฟืน รองลงมาคือท่านซื้อต้นไม้มาปลูกให้สวยงามภายในบ้าน และ เข้าป่าโดยตัดต้นไม้มาทางเพื่อเดินทางสะดวก รองลงมาตามลำดับพฤติกรรมดังกล่าวในสองข้อแรก ซึ่งเป็นข้อที่กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติเป็นประจำ แสดงให้เห็นว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ แต่มีเพียงบางส่วนที่ยังไม่รู้จักใช้ และอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จากการที่ผู้ศึกษา ได้เข้าไปพบพูดคุย พบปะ ทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง สาม โรงเรียน ผู้ศึกษา ได้พูดคุยซักถามในเรื่องเกี่ยวกับป่าและวิถีการ

ดำเนินชีวิต ของนักเรียนและผู้ปกครองของเด็กนักเรียน ทราบว่า ชีวิตของเด็กนักเรียนมีความผูกพันอยู่กับป่า มีการอาศัยพึ่งพาอาศัยป่า ทั้งการล่าสัตว์เพื่อหาอาหาร มาเลี้ยงครอบครัว เช่น นกกระท่าป่า และยังมีการหาของป่าเช่น เห็ด กล้วยไม้ และตัดไม้มาทำฟืน หรือนำมาขาย ส่วนมากจะไปกับครอบครัว และเพื่อนในกลุ่มเดียวกันเวลาเข้าไปล่าสัตว์ ส่วนมาก ในครั้งแรกของการเข้าไปเดินในป่า นักเรียนจะเข้าไปกับพ่อซึ่งเป็นผู้นำครอบครัว และจะเริ่มทำความรู้จักป่า ว่าต้นไม้ต้นไหนสามารถใช้ประโยชน์ได้ สัตว์หรือของป่าสิ่งไหนมีราคา สามารถนำไปรับประทาน หรือนำไปขายได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วัฒนา จันทระเสน (2539: 124) พบว่านักศึกษาระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม สังกัดกรมอาชีวศึกษามีพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณีย์ ยูชาติ (2532: 87) ที่พบว่านักเรียนอาชีวศึกษาส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของนักเรียนให้รู้จักการทำมาหากิน รู้จักใช้ประโยชน์จากป่า ซึ่งโดยสภาพแวดล้อมส่วนใหญ่ของนักเรียนล้อมรอบไปด้วยพื้นที่ป่า และอิทธิพลที่ได้รับจากชุมชน ครอบครัว ทำให้เขามีพฤติกรรมในการทำมาหากินเพื่อความอยู่รอดมากกว่าการอนุรักษ์

อาจสรุปได้ว่า ถึงแม้ว่านักเรียนจะมีความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้สูง แต่ก็ไม่ได้หมายความว่านักเรียนมีพฤติกรรมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้สูงตามความรู้ แต่มีพฤติกรรมในระดับปานกลาง เพราะนักเรียนส่วนใหญ่ยังมีพฤติกรรมเกี่ยวกับวิถีการดำเนินชีวิต การใช้ประโยชน์และการทำมาหากินกับพ่อแม่ เพื่อน เพื่อสนองตอบในปัจจัยพื้นฐานของตนเอง และครอบครัว จึงเข้าไปเพื่อจะนำผลผลิตที่ได้จากป่าออกมาใช้ และจำหน่ายเพื่อเลี้ยงชีพ ดังนั้น อาจารย์ผู้สอนควรมีการสอดแทรกความรู้ ให้กับนักเรียนทั้งทางครอบครัวด้านการประกอบอาชีพ วิถีการดำเนินชีวิต ควบคู่กับการอนุรักษ์ และทางโรงเรียนด้านกิจกรรมควบคู่กับการเรียนของนักเรียน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน และจะทำให้ให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ทำให้เกิดเจตคติ ทศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เกิดการเปลี่ยนแปลงตามสิ่งแวดล้อมที่ตนเองอาศัยอยู่ในทางที่ดีขึ้น

5.3 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1) ส่งเสริมแหล่งความรู้ภายนอกที่และสนับสนุนในการรณรงค์การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้กับเยาวชน และควรมีการส่งเสริมค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับความรู้ ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติให้กับนักเรียนให้มากขึ้น

2) สถานศึกษาควรมีนโยบายและโครงการกิจกรรมที่มีหลักสูตร เกี่ยวกับความสำคัญและการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ให้กับนักเรียนให้มากขึ้น โดยจัดให้มีกิจกรรมการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับครู / อาจารย์ ผู้ปกครอง และประชาชนโดยทั่วไป ตามความเหมาะสมของท้องถิ่นนั้น

3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของในชุมชนให้มากขึ้น โดยการร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา กับกลุ่มต่างๆ , องค์กรท้องถิ่น, กลุ่มผู้นำชุมชน หรือระหว่างภาครัฐกับเอกชน เพื่อกระตุ้นจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

4) ส่งเสริมให้มีการ ให้ความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ให้แก่เยาวชน เพื่อให้เยาวชนได้เกิดการเรียนรู้ และเกิดความรัก ความตระหนักในเรื่องของทรัพยากรป่าไม้

5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในลักษณะเดียวกันเกี่ยวกับความรู้ และพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ แต่กระจายกลุ่มประชากรเป้าหมายไปยังทุกอำเภอของจังหวัดเชียงราย และทำการศึกษาทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา เพื่อที่จะได้รับทราบข้อมูลให้กว้างยิ่งขึ้น ซึ่งจะสามารถใช้ประโยชน์ในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาความรู้เรื่องดังกล่าว ให้แก่นักเรียนต่อไป

2) ควรจะใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายกว่าแบบสอบถาม ควรมีการสังเกต สัมภาษณ์ การร่วมมือปฏิบัติ ประกอบกัน ควรมีทั้งการวิเคราะห์ทางคุณภาพร่วมกับการวิจัยเชิงปริมาณ